Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 397
van **ORRY VAN DE WAUWER**
datum: 14 december 2020

---

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Geïntegreerd investeringsprogramma (GIP) 2021 - Infrastructuur Albertkanaal

In november 2020 werd het ontwerp van het GIP van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken voor 2021 vrijgegeven. Hierin worden alle investeringen van de verschillende entiteiten binnen het domein Mobiliteit en Openbare Werken gebundeld om een beter overzicht en vooral een betere afstemming te krijgen.

Graag vraag ik meer informatie over de specifieke investeringen in de verhoging van de bruggen over het Albertkanaal.

1. Welke investering wordt gepland onder GIP-nummer GIP000329/01: renovatie gebouwen sluisplateaus Albertkanaal ter waarde van 500.000 euro? Over welke renovaties en gebouwen gaat het?
2. Welke investering wordt gepland onder GIP-nummer GIP003240/01: mechanische aanpassing sluis Viersel ter waarde van 900.000 euro? Over welke aanpassing gaat het? In welke planning en timing wordt voorzien voor deze investering?
3. Sinds 2008 pompt De Vlaamse Waterweg nv (DVW) water in het kanaal in Massenhoven, Viersel en Grobbendonk wegens lekkage van het Albertkanaal. Door de droogte van 2020 werd het oppompen van grondwater problematisch.
   a) Klopt het dat er een probleem van lekkages is en water opgepompt wordt als oplossing? Welke stappen zijn reeds ondernomen om deze lekken te identificeren en aan te pakken? Hoeveel water wordt bijgepompt in het kanaal om het verlies van de lekkage te compenseren?
   b) Dergelijk verlies is nefast voor omwonenden, de natuur en ook het kanaal zelf.

      Welke stappen zullen ondernomen worden om dat waterverlies op te lossen? Zal hier prioriteit aan gegeven worden?
4. Met betrekking tot de waterstand op het Albertkanaal: de droge zomer van 2020 noodzaakte de inzet van grote waterpompen om de waterstand te stabiliseren.

   Welke impact had de zomer van 2020 op de waterstand van het Albertkanaal? Zal in meer structurele investeringen en oplossingen voorzien worden om dat probleem in de toekomst aan te pakken?
5. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de studieopdracht van De Vlaamse Waterweg 'Ondersteuningsopdracht waterschaarste'? Welke bevindingen zijn er gemaakt? Zijn er daaraan verbonden handelingen die uitgevoerd zullen worden?

Welke andere handelingen worden uitgevoerd om het zakken van het waterpeil tegen te gaan?

LYDIA PEETERS
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

ANTWOORD
op vraag nr. 397 van 14 december 2020
van **ORRY VAN DE WAUWER**

---

1. Het gaat hier over de renovaties van de dienstgebouwen waarin deels de hoogspanning/sturing van het sluizencomplex en enkele burelen is ondergebracht. Deze gebouwen bevinden zich op linkeroever van de duwvaartsluis, aan de zijde van de sluistoren. En dit op de sluiscomplexen van Wijnegem, Olen, Ham, Hasselt, Diepenbeek en Genk.

   In het kader van de heropwaardering van de sluisplateau's in het kader van het afstandsbedieningsprogramma, zullen deze gebouwen aangepast worden voor eventuele lokale bediening en interventies die ter plekke noodzakelijk zouden zijn.

   De hoogspanning/sturing van het bestaande gebouw zal geoptimaliseerd worden en bovenop het gebouw zal een constructie bijgeplaatst worden van waaruit nog steeds bediening kan gegeven worden. Een deel van het gebouw, waar er zich lokalen bevinden die niet meer functioneel zullen zijn, zal afgebroken worden om de voetdruk op het sluizencomplex zo klein mogelijk te houden.

   Nadat deze gebouwen in hun nieuwe functie in gebruik worden genomen, zullen de oude sluistorens, die niet meer aan de huidige normen en veiligheidseisen voldoen afgebroken worden.

2. De geplande investering betreft volgende aanpassingen:
   - Mechanica van de 4 puntdeuren:
     - Het ontwerpen, leveren en plaatsen van:
       - 4 cilinderophangingen: verankering, schommeljuk, RVS kraagbussen cilindertappen
       - 4 deurkoppelingen: cilinderstangkop, deurstoel
       - Het reviseren en renoveren ter plaatse van de 4 cilinderputten

   - Mechanica van de 2 omloopschuiven:
     - Het ontwerpen, leveren en plaatsen van:
       - 2 cilinderophangingen: schommeljuk, RVS kraagbussen cilindertappen
       - 2 schuifkoppelingen: cilinderstangkop, schuifstoel
       - 2 schotten voor het droogzetten van de omloopschuiven
       - 2 omkastingen
       - 2 deksels
     - Het reviseren van:
       - In huis: 2 portieken, 2 omloopschuiven
       - Ter plaatse: 2 geleidingen, 2 zittingen, 2 ladders, …

   - Mechanica van de 8 deurschuiven:
     - Het ontwerpen, leveren en plaatsen van de:
       - 8 cilinderophangingen: cilinderstoel, RVS kraagbussen cilindertappen
       - 8 deurkoppeling: cilinderstangkop
       - 8 omkastingen

   - 4 kiosken
     - Het ontwerpen, leveren en plaatsen van:

- Sokkels
- Kiosken

- Diversen
  - Reinigen van de hoofden
  - Schilderen van de sluisboord

De planning van deze investering is de volgende:

- Fase 1: Studie - 50 werkdagen
- Fase 2: Bestelling - 70 werkdagen
- Fase 3: Uitvoering - 80 werkdagen
- Fase 4: As-built - 20 werkdagen

De gunning is voorzien eind 2021 waardoor de start van de uitvoering voorzien in 2022.

3. a) Het klopt dat er in deze zones een lekkage is die zorgt voor verhoogde grondwaterstanden in de omgeving. Dit wordt veroorzaakt door een aanvoer van water uit het Albertkanaal dat ter plaatse in ophoging ligt. Op plaatsen waar de bodem van het Albertkanaal bestaat uit zand zonder sliblaag vormt de watermassa van het Albertkanaal bijgevolg een hydraulisch geheel met het grondwater in de omgeving, hetgeen opstuwing van het grondwater en te hoge grondwaterstanden, in de naast het kanaal gelegen gronden, veroorzaakt.

   In opdracht van De Vlaamse Waterweg nv (DVW) (destijds nv De Scheepvaart) werd wetenschappelijk toegepast onderzoek verricht naar mogelijke oplossingen, met als doel op korte termijn de wateroverlast tot aanvaardbare proporties terug te brengen. Eveneens werd een technische werkgroep opgericht, die beschikt over een ruime inhoudelijke expertise. Deze technische werkgroep adviseert DVW bij de aanpak van de wateroverlast.

   Het uitgevoerd onderzoek wees uit dat het oppompen van grondwater uit de dijk van het Albertkanaal zowel op korte termijn en lange termijn de meest geschikte maatregel is. DVW heeft, in de getroffen zones, dan ook pompputten geboord in de dijk van het Albertkanaal. Via deze pompputten wordt permanent lekwater opgepompt en teruggepompt in het Albertkanaal. Eveneens worden in het achterland de grondwaterstanden permanent opgevolgd door middel van een dicht grondwaterpeilmeetnet.

   In totaal wordt op deze locaties samen ongeveer 380 m^3/u lekwater terug in het kanaal gepompt.

   b) Het pompen heeft uitsluitend tot bedoeling de wateroverlast te beheersen door het insijpelend kanaalwater op te vangen. De pompen zijn bij de recente vernieuwing voorzien van een sturing, waarbij het pompdebiet automatisch wordt aangepast (vermeerderd/verminderd) in functie van het grondwaterpeil. De pompen vallen echter nooit volledig stil omdat de insijpeling vanuit het kanaal een permanent gegeven is.

   Elk kwartaal komt de technische werkgroep samen voor een overleg en wordt bijgestuurd waar nodig. Deze technische werkgroep zal DVW blijvend adviseren over aanpak van de wateroverlast in deze zone.

4. Ten gevolge van de aanhoudende droogte in het voorjaar en zomer van 2020 is de Maasafvoer, die noodzakelijk is voor de voeding van het Albertkanaal en de Kempense kanalen geleidelijk aan gedaald tot minimale afvoeren. Om in deze periodes te voldoen aan het Maasafvoerverdrag, dat aangeeft dat het Vlaams waterverbruik bij lage Maasavoeren moet beperkt worden en de bevaarbaarheid van het Albertkanaal

te waarborgen, heeft DVW in functie van de Maasafvoer verschillende maatregelen genomen. Het betreft het stilleggen van de waterkrachtcentrale, het gedeeltelijk dichtzetten van een aantal watervangen, het invoeren van zuinig schutten en het terugpompen van schutdebiet aan de sluizen van het Albertkanaal. Door deze ingrepen kon het waterpeil van de kaanalpanden voldoende hoog gehouden worden en werden diepgangbeperkingen voor de beroepsvaart vermeden.

Dit terugpompen gebeurde enerzijds door gebruik te maken van vaste pompinstallaties die reeds operationeel zijn op de sluizen van Olen, Ham en Hasselt. Op de overige sluizencomplexen van het Albertkanaal moeten deze installaties nog gebouwd worden en werden de voorbije zomer mobiele pompinstallaties geplaatst.

DVW zal de komende jaren verder inzetten op de bouw van pompinstallaties op alle sluizencomplexen van het Albertkanaal, zodat deze waterweg meer structureel beschermd is tegen de impact van lage Maasafvoeren ten gevolge van aanhoudende droogte. Dit programma zal in het kader van het Relanceplan van de Vlaamse Regering versneld uitgevoerd worden.

5. In het kader van de ondersteuningsopdracht waterschaarste wordt een gedetailleerd modelinstrumentarium van de Vlaamse waterwegen opgebouwd. Met behulp van dit model zal onderzoek verricht worden naar de impact van veranderende randvoorwaarden, in het bijzonder betreffende klimaat en scheepvaarttrafiek op waterbeschikbaarheid voor de Vlaamse bevaarbare waterlopen. Op basis van deze verwachtingen zal onderzocht worden welke maatregelen moeten genomen worden om de effecten te mitigeren en om het beschikbare water op het juiste moment op de juiste plaats te krijgen. Dit onderzoekproject loopt tot einde 2022.